

de veemarkt en de veiling van de lammeren. Gemiddeld was iedere boer goed voor zo'n twee gastschape. De commissie hield zich ook bezig met de verkoop van zg. droge schape. Parochianen konden nl ook een bedrag van fl 25,-- of een veelvoud hiervan, voor de aankoop van een schaap of meerdere schape ter beschikking stellen voor het schapenfonds. Hiermede kon dan de inkoop van de schape worden verhoogd. Sommige boeren gingen de lammeren na ontvangst direct schoonmaken en ontsmetten met lysol. Ze waren bang voor mogelijke besmetting van hun eigen dieren door ziekten. Zij hadden uiteindelijk niet zelf de schape op de markt bij een door hen vertrouwde handelaar gekocht!

Getuigenissen van na de oorlog spreken over het "uitzetten" van de schape in het voorjaar. Deze werden dan in het najaar verkocht. Als reden werd oa opgegeven dat ze voor de winter het land uit moesten. Zodra de sloten waren bevroren en er sneeuw op lag waren de schape niet meer in het perceel te houden. Opstallen was een brug te ver. De openbare verkoping vond plaats bij het Amsterdamsch Koffiehuis. Antoon Pouw trad dan als veilingmeester op. Het ging soms over wel 100 tot 200 schape. Bijna iedere boer droeg zijn "schaapje" bij. Op dezelfde dag werden ook de schape van de Hervormde gemeente verkocht. Dit vond plaats in de schuur bij de witte boerderij van Albers.

Het Schapenfonds zou nog heel lang bestaan en

nuttige diensten bewijzen voor de aanschaf van de aankleding in de kerk en later ter vermeerdering van het Armenfonds. De kerkbijdragen, die in 1971 door kardinaal Alfrink werden ingevoerd, betekenden het einde van de kerkschape. Iedere RK burger werd naar gelang zijn inkomen verzocht een percentage in de kerkkas te storten om op die manier de kosten te bestrijden.

Ook in de ons omringende dorpen zoals Vinkeveen, Wilnis en Mijdrecht was dit systeem bekend. Van Mijdrecht is bekend dat pastoor Van de Pavert zijn schape op Ameland liet weiden. Dat leverde hem zo af en toe nog eens een uitstapje op! Onze pastoors waren uit een ander hout gesneden.

Hiervoor memoreerden we al dat de Hervormde Gemeente ook het instituut kerkschape kende. Maar ook de Gereformeerde Kerk en zelfs een wijkzuster zou een schapenfonds hebben gehad. Over deze instellingen heeft schrijver dezes weinig boven water kunnen halen. Het Hervormde Schapenfonds zou nog wel na de oorlog hebben gefunctioneerd. En tenslotte; de Baambruggers hadden eveneens een Hervormd Schapenfonds en een Gereformeerd schapenfonds, maar daarover is helemaal niets meer bekend. Mocht iemand over deze "vergeten" fondsen nog materiaal hebben, aarzel dan niet en neem contact op met:

Wim Timmer
wtimmer1@cs.com

Wegwijzers naar het verleden. Arriaantje Loenen

Een van de plekken in de Dorpskerk van Abcoude die ons herinneren aan onze voorgangers in het dorp is het koor.

De koorvloer is voorzien van een aantal zeer fraaie grafzerken. Bij bezichtigingen in de kerk trekken deze veel aandacht. Tot op heden is er niet zoveel gepubliceerd over de personen die op de zerken staan vermeld.

Vast staat dat in het koor doorgaans de dorp-

selite werd begraven. Dat daarbinnen ook gradueringen waren is duidelijk waar te nemen. De graven van de Van Markens', de Goussets' en dominee Van Harlingen zijn duidelijk rijker van uitvoering dan die van de boerenelite. Uit deze laatste bevolkingsgroep willen wij er één uitlichten.

Ongeveer in het midden ligt een eenvoudige zerk met het opschrift:



De memoriesteen in het koor.

HIER ZIJN BEGRAVEN
 Arriaantje Loenen
 WEDUWE
 DIRK HOLLANDER
 EERTIJD'S WEDUWE VAN
 GERRIT VAN KASPEL
 EN HAAR ZOON
 PIETER VAN KASPEL
 GERRITSZOON
 UIT HAAR EERSTE
 HUWELIJK VERWEKT

Opvallend is dat er geen data staan aangeven. Maar hier zit het volgende verhaal achter.

Wie was Arriaantje Loenen?

Zij stamt uit een oud boerengeslacht dat oorspronkelijk uit de omgeving van Nieuw Loosdrecht stamt. De eerste Loenen treffen we aan in Abcoude met de doop van Jannetje Loenen op 21-08-1735, dochter van Eldert Loenen en Geertje Aardsz Versteeg. De moeder overleefde de geboorte niet, want zij wordt op 30-08-1735 begraven in de onze Dorpskerk. Eldert hertrouwt in mei 1737 met Trijntje Ariensz de Boer. Uit dit huwelijk spruiten nog 13 kinderen! Arriaantje is een van deze kinderen en wordt gedoopt op 12-04-1739 in Abcoude. Op 23-jarige leef-

tijd huwt zij op 06-06-1762 te Abcoude met de 30 jarige weduwnaar Gerrit van Caspel. Gerrit behoorde tot een welvarende boerenfamilie. Zijn oom Gerrit Sijmensch van Caspel en zijn broer Symen van Caspel waren schepen, zeg maar raadslid, van Abcoude de Wilhems gerecht. Na het overlijden van Gerrit van Caspel hertrouwt Arriaantje in 1767 te Weesp met Dirk Hollander.

Deze Dirk Hollander werd in 1734 in Wassenaar geboren en rooms katholiek gedoopt! Op zeker moment verklaarde hij tot de Gereformeerde kerk te behoren. In hoeverre dit iets te maken heeft met zijn huwelijk is niet bekend. Het echtpaar kreeg twee kinderen; Eldert en Trijntje. De eerste zou later in de dorpspolitiek een belangrijke rol spelen. Zijn zusje werd niet ouder dan tien jaar.

Arriaantje overlijdt in 1811 in Abcoude en wordt, zoals toen gebruikelijk was, in de Dorpskerk in een eigen graf begraven op het koor regel 6 nr 6. Het graf werd gemerkt met E.H. (Eldert Hollander)

Haar zoon Eldert maakt in 1855 zijn testament. Een van de vele bepalingen daarin is de volgende: *Daags na des testateurs overlijden zal een hardstenen Grafzerk moeten worden gelegd op het graf gelegen in het Koor van de Kerk van Abcoude op welk graf nu staat E.H. en in welk graf begraven zijn Ariaantje Loenen weduwe Dirk Hollander, eertijds weduwe van Gerrit van Kaspel en haar zoon Pieter van Kaspel Gerritszn, in haar eerste huwelijk verwekt.*

Zoon Eldert overleed op 07-12-1856 in de Vinckenbuurt in het Gein Noord. Conform het bovenstaande moet de zerk dus, de volgende dag, op 8 december in het koor zijn gelegd. De laatste die in de kerk werd begraven was Dirkje van Tol, oud vier jaar. Zij werd op oudjaarsdag 1828 begraven. Daarna werden alle doden op de RK begraafplaats en de Algemene Burgerlijke Begraafplaats, beiden aan de Kerkstraat, ter aarde besteld.

Vrijgezel Eldert was kennelijk zodanig aan zijn ouders verknocht dat zij resp. 66 jaar en 45 jaar na hun overlijden alsnog een gedenkteken kregen.

Wim Timmer
 wtimmer1@cs.com